

**IŠVADA DĖL SPRENDIMO PROJEKTO
„DĖL DOVANOS (KŪDIKIO KREPŠELIO) KŪDIKIUI SKYRIMO JURBARKO
RAJONO SAVIVALDYBĖJE“
2019-09-19 Nr. JR1-3**

Jurbarko rajono savivaldybės tarybos narys Gintaris Stoškus (toliau – Tarybos narys) Jurbarko rajono savivaldybei 2019 m. rugsėjo 12 d. pateikė Jurbarko rajono savivaldybės tarybos sprendimo projektą „Dėl dovanos (kūdikio krepšelio) kūdikiui skyrimo Jurbarko rajono savivaldybėje“ (toliau – Projektas).

Vadovaudamiesi Jurbarko rajono savivaldybės tarybos veiklos reglamento, patvirtinto Jurbarko rajono savivaldybės tarybos 2015 m. rugsėjo 24 d. sprendimu Nr. T2-255 „Dėl Jurbarko rajono savivaldybės tarybos veiklos reglamento patvirtinimo“, 176 punktu bei siekdami užtikrinti Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatyme įtvirtintų teisėkūros principų įgyvendinimą, taip pat užtikrinti Teisės aktų rengimo rekomendacijų laikymąsi, teikiame šiuos pastebėjimus dėl Projekto:

1. Pirmajame Projekto punkte siūloma nuo 2020 m. sausio 1 d. *Jurbarko rajone gimusiems* kūdikiams skirti dovaną (kūdikio krepšelį). Pagrįstai manytina, kad didžioji dalis Jurbarko rajone augančių kūdikių yra gimę už Jurbarko rajono ribų (Kaune, Raseiniuose, Tauragėje ir pan.), nes Jurbarko rajone nėra gimdymo namų, taip pat ligoninės skyriaus, kuriame būtų teikiama kvalifikuota ir profesionali pagalba gimdyvėms. Atsižvelgiant į tai, siūlytina kraitelio gavėju nurodyti fizinį asmenį (kūdikio įstatyminį atstovą), kurio deklaruota gyvenamoji vieta yra Jurbarko rajono savivaldybė pagal Gyventojų registro duomenis.

Taip pat diskutuotina data, nuo kurios siūloma pradėti teikti kūdikio kraitelį, t. y. 2020 m. sausio 1 d., nes nėra aišku, ar 2020 metų Jurbarko rajono savivaldybės biudžete bus numatyta lėšų, skirtų šeimos stiprinimo priemonėms įgyvendinti. Atkreiptinas dėmesys, kad Jurbarko rajono savivaldybės 2016-2026 metų strateginis plėtros planas nenumato priemonių, tiesiogiai skirtų šeimos gerovės stiprinimui, todėl prieš priimant sprendimą dėl Projekto, siūlytina tai įvertinti.

2. Antruoju Projekto punktu siūloma parengtą kūdikio krepšelio skyrimo tvarkos aprašą teikti tvirtinti Jurbarko rajono savivaldybės tarybai (toliau – Taryba).

Pažymėtina, kad Projekto preambulėje nurodyta Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo (toliau – VSI) 16 straipsnio 4 dalis numato, kad jeigu teisės aktuose yra nustatyta papildomų įgaliojimų savivaldybei, sprendimų dėl tokių įgaliojimų vykdymo priėmimo iniciatyva, neperžengiant nustatytų įgaliojimų, priklauso savivaldybės tarybai. Šios VSI nuostatos analizė leidžia teigti, kad Tarybos kompetencijai priklauso sprendimų priėmimo iniciatyvos teisė, įgyvendinant teisės aktuose numatytus papildomus savivaldybių įgaliojimus.

Nurodytina, kad Lietuvos Respublikos šeimos stiprinimo įstatymo (toliau – ŠSI) 14 straipsnio 1 dalies 4 ir 5 punktuose numatyta, kad savivaldybės taryba numato savivaldybės strateginiame plėtros plane ir (ar) savivaldybės strateginiame veiklos plane šeimos stiprinimo programas ir priemones, vykdo šeimos stiprinimo politikos funkcijas.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta pirmiau, ir į tai, kad Projekto tikslas yra padėti Jurbarko rajono šeimoms, skatinti gimstamumą, spręsti demografines rajono problemas, Projekto pateikimas vertintinas kaip iniciatyva, siekiant stiprinti šeimos politiką Jurbarko rajono savivaldybėje. Tačiau vadovaujantis galiojančių teisės aktų nuostatomis, pagrįstai manytina, kad kūdikio kraitelio išdavimo tvarkos aprašą turėtų tvirtinti savivaldybės administracijos direktorius. ŠSI 14 straipsnio 2 dalyje įtvirtinta, kad Savivaldybių vykdomosios institucijos kaupia, sistemina, analizuoja ir skelbia informaciją šeimos padėties savivaldybėje klausimais; *atlieka kitas funkcijas, susijusias su šeimos stiprinimu savivaldybės lygmeniu*. Taigi, ŠSI yra gana aiškiai atskirtos savivaldybės tarybos ir savivaldybės vykdomųjų institucijų funkcijos šeimos politikos srityje.

Be to, pagal Projekto preambulėje minimą VSI 29 straipsnio 8 dalies 5 punktą, administracijos direktorius savivaldybės tarybos nustatyta tvarka administruoja savivaldybės biudžeto asignavimus ir kitus piniginius išteklius, organizuoja savivaldybės biudžeto vykdymą ir atsako už savivaldybės ūkinę ir finansinę veiklą, administruoja savivaldybės turtą. Kitaip tariant, pagal VSI 29 straipsnio 8 dalies 5 punktą, būtent savivaldybės administracijos direktoriui yra pavesta yra pavesta organizuoti savivaldybės biudžeto vykdymą, atsakomybė už savivaldybės ūkinę ir finansinę veiklą.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, siūlytina Projekto preambulėje išbraukti VSI 29 straipsnio 8 dalies 5 punktą, o Projekto 2 punkte numatyti, jog parengtas kūdikio kraitelio išdavimo tvarkos aprašą tvirtinamas administracijos direktoriaus įsakymu. Atkreiptinas dėmesys, kad Šiaulių miesto savivaldybės administracija (žr. Šiaulių miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2019 m. vasario 28 d. įsakymas Nr. A-308 „Dėl kūdikio kraitelio išdavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“), Alytaus rajono savivaldybės administracija (Alytaus rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2019 m. vasario 7 d. įsakymas Nr. D1-88 „Dėl vienkartinės išmokos gimus kūdikiui skyrimo ir mokėjimo Alytaus rajono savivaldybėje tvarkos aprašo patvirtinimo“) jau yra parengusios panašias tvarkas, kurios patvirtintos būtent administracijos direktoriaus įsakymais.

3. Taip pat pažymėtina, kad Jurbarko rajono savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyriaus duomenimis, kiekvienam gimusiam vaikui skiriama 11 bazinių socialinių išmokų dydžio (418 Eur) vienkartinė išmoka. Jurbarko rajono savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyrius šių išmokų per metus išmokėjo tiek: 2016 m. – 272, 2017 m. – 253, 2018 m. – 226, per 9 mėn. 2019 m. – 150 išmokų.

2019 m. sausio 1 d. įsigaliojo Išmokų vaikams įstatymo pakeitimai, kuriais siekiant mažinti vaikų skurdą ir socialinę atskirtį, didinama finansinė parama vaikus auginančioms šeimoms. Nuo 2019 m. sausio 1 d. universali išmoka vaikui padidinta nuo 30,02 eurų (0,79 BSI dydžio) iki 50,16 eurų (1,32 BSI dydžio), neigaliems vaikams – iki 69,92 eurų (1,84 BSI dydžio). Vaiko pinigai skiriami ir mokami kiekvienam vaikui nuo gimimo dienos iki 18 metų ir vyresniems, jeigu jie mokosi pagal bendrojo ugdymo programą (įskaitant ir profesinio mokymo įstaigose besimokančius pagal bendrojo ugdymo programą ir pagal bendrojo ugdymo programą kartu su profesinio mokymo programa, iki baigs bendrojo ugdymo programą), bet ne ilgiau, iki jiems sukaks 21 metai. Išmokų vaikams įstatyme nustatytas išmokos vaikui mokėjimas iki 21 metų, nes pagal Lietuvos Respublikos švietimo įstatymą (14 str. 6 d.) **mokiniai, turintys labai didelių ir didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, bendrojo ugdymo mokyklose (klasėse), skirtose mokiniams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių, gali mokytis iki 21 metų.** Todėl, siekiant užtikrinti visiems vaikams vienodas sąlygas gauti vaiko pinigus iki jie baigs bendrojo ugdymo programą (t. y. įgys vidurinį išsilavinimą), išmoka vaikui mokama iki 21 metų.

Taip pat, šeimos, kurios augina ir (ar) globoja 1 arba 2 vaikus, turi teisę gauti papildomai skiriamą išmoką vaikui, jeigu šeimos pajamos vienam asmeniui per mėnesį yra mažesnės negu 1,5 valstybės remiamos pajamų dydžio (183 eurai). Nuo 2019 m. sausio 1 d. suvienodintas papildomai skiriamos išmokos vaikui dydis, todėl vaikams nuo gimimo dienos iki 18 metų ir vyresniems, jei mokosi pagal bendrojo ugdymo programą (įskaitant ir profesinio mokymo įstaigose besimokančius pagal bendrojo ugdymo programą ir pagal bendrojo ugdymo programą kartu su profesinio mokymo programa, iki baigs bendrojo ugdymo programą), bet ne ilgiau, iki jiems sukaks 21 metai skiriama ir mokama 20,14 eurų (0,53 bazinės socialinės išmokos (toliau – BSI) dydžio) išmoka per mėnesį.

Taip pat, šeimos, kurios augina ir (ar) globoja 3 ir daugiau vaikų, turi teisę gauti papildomai skiriamą išmoką vaikui nevertinant šeimos gaunamų pajamų. Nuo 2019 m. sausio 1 d. suvienodintas papildomai skiriamos išmokos vaikui dydis, todėl vaikams nuo gimimo dienos iki 18 metų ir vyresniems, jei mokosi pagal bendrojo ugdymo programą (įskaitant ir profesinio mokymo įstaigose besimokančius pagal bendrojo ugdymo programą ir pagal bendrojo ugdymo programą kartu su profesinio mokymo programa, iki baigs bendrojo ugdymo programą), bet ne ilgiau, iki jiems sukaks 21 metai skiriama ir mokama 20,14 eurų (0,53 BSI dydžio) išmoka per mėnesį.

Kai kreipiasi nepasiturinti šeima, auginanti 1 ar 2 vaikus, ji turi patvirtinti, kad šeimos pajamos praėjusiais kalendoriniais metais (kreipiantis 2019 metais, vertinamos 2018 metų pajamos) vienam asmeniui per mėnesį neviršijo 1,5 VRP dydžio (183 eurų), todėl pateikti dokumentų (pažymų) apie gautas pajamas nereikia, nes duomenys apie pajamas už praėjusius kalendorinius metus gaunami informacinių sistemų pagalba. Tuo atveju, jeigu pajamos einamaisiais metais sumažėja, vaiko tėvai turi pateikti duomenis apie gaunamą darbo užmokestį ir taip galės įgyti teisę gauti išmoką vaikui. Šeimoms, kurios gauna socialinę pašalpą ir (ar) socialinę paramą mokiniams, jokių papildomų dokumentų pateikti nereikia.

Skiriant išmoką, gyvenimo sąlygos tikrinamos ne visų šeimų, auginančių vaikus. Išmokos vaikui esmė užtikrinti vaiko interesus. Dėl to gyvenimo sąlygos gali būti tikrinamos tik šeimose, susiduriančiose su socialine rizika, užtikrinant su šeima dirbančio socialinio darbuotojo pagalbą, kuriam rekomendavus bus parinktas vaiko poreikius užtikrinantis išmokos mokėjimo būdas.

Visos išmokos vaikams mokamos iš valstybės biudžeto lėšų. Savivaldybė savo biudžeto lėšomis iki šiol remia tik vaikus globojančias (rūpinančias) šeimas.

4. Dokumentų ir viešųjų ryšių skyriaus vyriausiasis specialistas dėl Projekto pateikė šias pastabas:

- 4.1. Preambulėje po žodžio „puntu“ reikalingas skyrybos ženklas;
- 4.2. Tarp preambulės ir dėstomosios dalies reikia vieną eilutę palikti tuščią;
- 4.3. Dėstomojoje dalyje:
 - 4.3.1. Tarp teksto dalies numerio ir teksto reikalingas tarpelis;
 - 4.3.2. Reikėtų keisti 1 dalies teksto formulavimą, t. y. sakinį pradėti žodžiu „Skirti“ ar kitu tikslesniu veiksmažodžiu (t. b. bendraties forma);
 - 4.3.3. Būtina tikslinti 2 dalies sakinį (suderinti formas ir stilių, vietoj pasvirojo brūkšnio vartoti kitą ženklą).

Teisės ir civilinės metrikacijos skyriaus vedėja,
laikinais einanti administracijos direktoriaus pareigas

Rūta Vančienė

Jovita Lonienė, tel. (8 447) 70 158, el. p. jovita.loniene@jurbarkas.lt

Laima Gardauskienė, tel. (8 447) 70 182, el. p. laima.gardauskiene@jurbarkas.lt

Antanas Gvildys, tel. (8 447) 45 190, el. p. antanas.gvildys@jurbarkas.lt